46ste jaar. — Nr 42. Zaterdag 8 April 1899.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **3** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **1 25** centms per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 8 APRIL 1899.

Van alles wat.

Wanneer een katholiek priester afgezet wordt of vrijwillig zijne kap over de haag werpt, dan maken de liberalen en de socialisten er hunnen afgod van.

Voor de beste, de voorbeeldigste priesters in de H. Kerk, al hunnen haat, voor de afvalligen, de kazakdraaiers, al hunne geneigenheid en bewondering.

Een priester, naar wien de socialisten en de liberalen vandaag met slijk werpen en dien zij voor domhoofd uitschelden, zal morgen a's een toorbeeld van deugd, als een echt vernuft opgeheuld worden, zoo hij als kazakdraaier verbrandt wat hij vroeger aanbad, zoo hij maar tegen den godsdienst en tegen de geestelijke overheid den oorlog voert.

∴

Zoo is thans de fransche afvallige priester Charbonnel, de gevierde afgod geworden der Belgische vrijdenkersbende ! ..

Wat genoegelijk tooneel voor onze vrijdenkers : een man die met modder werpt naar het autaar waarvoor hij vroeger neêrknielde ! Wat genoegelijke vrijdenkerspropaganda voor onze geuzen, maar wat pijnlijk schouwspel voor de christenen !

Even als Judas komt die gewezen priester, in het openbaar en voor eenige penningen, Hem verloochenen en bespotten, dien hij vrijwillig tot zijnen eeuwigen meester verkozen en aanbeden had !

O, Charbonnel, afgod der geuzen, uw voetzuil waarop gij u zoo stevig verhe en waant en welken gij voor goud aanziet, is slechts van modder.

Vroeger dan gij misschien denkt, zult gij het in de bitterste wroeging en teleurstelling ondervinden.

∴

Een zoogezeide vrijdenker sprak eens tot eenen godgeleerde :

— Mijnheer, hier voor uwe voeten, staat een ongeloovige.

— Zoo, sprak de godsgeleerde, hebt gij Bossuet gelezen ?

— O, neen !

— En Bourdaloue ?

— Ook niet.

— Toch wel een der groote verdedigers van ons katholiek geloof ?

— Ook niet.

— Dan, sprak de godsgeleerde, zie ik voor mij geen ongeloovige, maar een onwetende.

∴

De *Chronique* schrijft het volgende, dat fel naar vervolgingszucht riekt :

De klerikale gouvernementen zijn niet eeuwigdurend. Komt er nu een socialistisch ministerie — EN WIJ ZULLEN HET ZEKER LATEN KOMEN, LIEVER DAN NOG HET KLERIKALE JUK TE DRAGEN — de regeering zal zich kunnen beroepen op de zaak van Charbonnel, om de vreemde zwartrokken uit te drijven en, de eerste van al, Z. Em. den nuncius van den Paus, die zich een weinig te veel onze zaken aantrekt.

De *Patrie* zegt daarop dat de liberalen reeds het voorbeeld hebben gegeven om den nuncius uit het land te verwijderen.

Daarbij diert nog vastgesteld dat — volgens de *Chronique* — de liberalen er niet meer op rekenen zelven nog aan het bewind te komen, maar *alle hunne hoop stellen* op de aankomst van een socialistisch ministerie.

RAZERNIJ.

Eenige weken geleden, is te Ukkel-bij-Brussel een jong mensch razend gestorven en deze schrikkelijke dood heeft op ieder uw ieders aandacht op deze zonderlinge vreeselijke ziekte gevestigd. Wij willen hier niets herhalen, wat de dagbladen ter dier gelegenheid over de razernij geschreven hebben; nevens veel goeds, veel waarheid, hebben wij eene menigte dwaalingen gevonden, zooals het overigens gewoonlijk in zulke omstandigheden, waar iedereen zijne meening wil uitdrukken, het geval is. Wij willen hier enkel roadgevingen geven, ten einde de honden, waarover wij meester zijn, te beletten razend te worden. Men lette op de volgende behoedmiddelen :

1. Geef uwen hond, op regelmatige uren, gezond en genoegzaam voedsel, opdat hij het werk kunne doen, dat gij hem oplegt ; of, indien het geen trekhond is, opdat hij niet gedwongen zij rond te zwerven, weggeworpen beenderen en vuilnisheid op te verknagen.

2. Laat hem op tijd drinken ; een hond drinkt zeer dikwijls ; een brave voerman, die een hond als trekdier gebruikt moet dus in zijn karreije een kom hebben, om zijn beest rein en gezond water te laten drinken op tijd en stond. Is het niet ellendig te zien hoe honden genoodzaakt zijn het vuile water van riolen, plassen of grachten op te slabberen om hunnen dorst te lesschen ?

3. Laat uwen hond niet in de heete zon liggen of staan : de hitte doet het dier hevig lijden ; men moet het dus in den lommer laten rusten, op een oud deken, of op een droog plankje, of op eenig legstroo.

4. Dek hem des winters, als hij ergens moet blijven staan, met een oud, wollen deksel ; bevrijd hem ook tegen den regen met iets, dat waterdicht is ; gij dekt wel uw paard in zulke gevallen ; uw hond heeft het ook noodig.

5. Span hem uit, als hij te lang op markt of straat moet staan of liggen.

6. Zorg dat uw hondenkar al de goede onmisbare hoedanigheden bezit : dat zij licht zij, groote wielen hebbe, dat de berriën lang wezen, enz. (Zie de *Kleine Gids voor Hondenleiders*).

7. Zorg dat de harnas het beest niet kunne kwetsen.

8. Overlaat nooit uwen trekhond ; leg den last naar voren bij het klimmen, naar achter bij het dalen. Kruip nooit op eene hondenkar : het is voorwaar geen schoon schouwspel een struischen sterken man door een zwak dier te zien voortrekken.

9. Gebruik nog stok nog zweep : de hond luistert naar de stem zijns meesters ; hij verstaat de taal en de wenken des mensch.

10. Span geen hinkende of gebrekkelijke honden in de hondenkar, indien uw hond ziek of gekwetst is, laat hem gedurende eenige dagen rusten.

11. Het hondenkot moet groot, ruim en zuiver zijn ; de ope ing mag niet naar het Westen (van waar storm en regen komen) noch naar het Noorden (van waar de gure wind blaast) gekeerd zijn ; het legerstroo moet van tijd tot tijd vernieuwd worden.

12. Laat uw wachthond dikwijls in vrijheid op uw hof rondloopen ; een hond mag niet altijd aan den band liggen, hij moet veel beweging hebben.

13. Houd zijne huid zuiver van alle bijtend ongedierte ; wrijf ze dikwijls met een ruwen borstel en wasch haar met zeep of loogsop ; reinheid maakt gezond !

14. Doe hem, indien het noodzakelijk is, een goeden muilband aan : een muilband is goed, als hij den muil niet nijpt noch kwetst, en het beest toelaat vrij den mond te openen en zijne tong te verfrischen.

Indien gij al die behoedmiddelen gebruikt, indien gij uwen hond menschelijk behandelt en niet als nietig lasdier, indien gij hem als een trouwen vriend beschouwt, zoo moogt gij *bijna* verzekerd zijn, dat hij niet razend zal worden : 99 maal op honderd is *een razende hond een verworpeling, een mishandeld dier, een paria !*

Mijnheer MEN.

Kent gij, waarde lezer, mijnheer *Men* ?

Ongetwijfeld reeds dit verwonderd mijen ook dit verwondert mij niet : voorzeest Mr *Men* bevindt zich in alle wereldbeelden, in alle landen, in alle gehuchten, in alle wijken, op alle straten, in alle huizen en hutten.

Maar ook reeds Mr *Men*, schoon hij zich overal bevindt, toch is hij nergens, volstrekt nergens te vinden, noch zult gij hem ontmoeten en nog veel minder spreken.

Mijnheer *Men* is een ontzagwekkend persoon. Keisers en koningen beheerscht hij, magistraten, rechtsgeleerden, wetgevers, geleerden en ongeleerden, ouden en jongen, rijken en armen weet hij voor hem te doen schrikken en beven wanneer zij in zijne gratie niet staan ; maar zijn vijd de vriend van Mr *Men*, dien kan hij ze brengen van den laagsten trap der Maatschappij tot den hoogsten trap der samenleving, ja tot op de koningen en keizerstronen.

Gij begrijpt dus, waarde lezer, welken eerbied en ontzag eenieder voor Mr *Men* heeft ; ook zoo niemand, volstrekt niemand, iets durven koopen of verkoopen, zonder Mr *Men* te kennen, te raadplegen of zijn gedacht te vragen.

Wordt er bij voorbeeld een kind geboren, aanstonds is er de vraag : Wat zal *Men* daarvan zeggen ? Wil de moeder of vader, de peter of meter het eenen naam geven, alweer wat zal *Men* daarvan denken ? Koopt moeder een kleedje voor het kind, vader roept aanstonds, eer gij koopt, denkt toch : wat *Men* daarvan zal zeggen ?

Het kind wordt groter, 't is tijd van het naar de school te doen gaan : ja maar, naar welke ? zijt ij rijk en beminddel, gij moogt het niet naar eene gewone school zenden, wat zou *Men* daarvan zeggen ? Zijt gij burger of arm, zendt het maar niet naar eene betalende school en nog veel minder naar een pensioenaat, want : Wat zou *Men* daarvan zeggen, denken of peinzen.

In de klas leert de jongen goed, of wel slecht. Hoe dikwijls klinkt het niet : *Men* zegt 't is een goede jongen, *Men* zegt 't is een lijne gast, *Men* denkt dat er iets zal van komen, *Men* verwacht veel van hem, of wel : *Men* zegt dat hij tot niets deugen zal. *Men* peinst dat hij tot niets zal geraken, en zoo als *Men* denkt of peinst, praat of zegt, zoo geb urt het maar al te dikwijls.

Daar komt de groote dag der Eerste Communie, nu is 't vooral dat vader en moeder Mr *Men* rollen te raden gaan. Wil moeder eenen hoed koopen, aanstonds roept vader : Wat zal *Men* er van zeggen ? koop hem niet te groot of te hoog of *Men* zal er mede lachen, koopt hem toch niet te klein of te laag, of *Men* zal er mede spotten. *Men* wil dat hij volgens de laatste mode zij ; en omdat *Men* het zoo wil, zoo zal het ook geschieden ; en zoo gaat het voor de broek, voor de rest, voor de schoenen, en zoo gaat het voor alles, 't is een eronk en gerass van : zijt toch voorzichtig, pas toch op in het kooper, want wat zal *Men* van ons, van hem denken ? En zoo wordt *Men* voor alles geraadpleegd.

Thans komen de jaren van eene positie aan te gaan. Wat schrik en vrees voor ouders en kind, want wat zal *Men* zeggen over de keus ? Valt de zoon of de dochter thans in de gratie van Mr *Men*, zijt zeker dat zij van positie zullen geraken en van geluk mogen spreken. Maar wee, duizendmaal wee, zoo *Men* hen in zijne gunst niet neemt, want wanneer *Men* maar een slecht vermoeden heeft, dan zal zoo jongen noch meisjet iets geraken. *Men* kan met zijne vuile tong, met zijnen laster en kwaadsprekerij het hart van vader en moeder, zoon en dochter, doorboren, doen bloeden, vezel voor vezel uitwezelen, en toovert verdriet veroorzaken dat het slechts eindigt bij den dood.

Hoeveel minneende harten heeft *Men* niet gebroken, met zijnen venijnigen klap en laster ? Hoveel ongelukkigen heeft *Men* met zijnen zwadder op schuldeloozen uit te spuiten niet gemaakt ? En 't is voor al dan, wanneer het oudvolk gesticht is, dat *Men* zich verschuilt en 't al genoeg is van in het openbaar op te treden. Zoek dan maar, waarde lezer, naar Mr *Men*. Niemand heeft *Men* gezien noch gehoord.

Heeft *Men* maar alleen invloed op de eenvoudigste burgers der samenleving ? O ! denkt dat niet. Oordeelt liever.

Wil een volksvertegenwordiger of een koning eene wet voordragen, aanstonds onderzoekt *Men* de artikels. *Men* keurt ze goed of slecht en *Men* zal het hebben, zoals *Men* het wil. Niets weerstaat aan het gezag of den wil van den alvermogenden *Men*. Allen buigen er het hoofd en de knie voor.

Zou er nochtans geen middel bestaan om de macht van den *Men* te krimpen ? Ik vermeen wel van ja. Dat wel en zie niet om, zegden onze voorouders en in den tijd werd er weinig geluisterd naar : *Men* p ist, *Men* zegt, en onze goede ouders waren gelukkig omdat zij hunne gangen ginzen, in recht en waarheid ; doen wij even zoo, en wij zullen ons om Mr *Men* weinig bekommeren.

BOND der Katholieke Kringen.

De 31e zittijd der Federatie zal gehouden worden te Antwerpen op 6 en 7 Mei.

Den 5 *Mei*, opening van den zittijd ten 4 ure, 's Avonds, concert den leden van den Bond aangeboden en, gedurende het feest, aanstelling van M. den senateur Cogels als eerevoorzitter der nieuwe *Jonge Katholieke Wacht*.

Op zondag 7 Mei, opening van den zittijd om half 10.

Dagorde :

1. Aanspraak van den algemeenen voorzitter, M. Wo ste ;
2. Welkomsrede door M. Belpaire ;
3. Adres aan den H. Vader.
4. Verslagen van den schrijver en den schatbewaarder ;
5. Te bespreken vraagpunten :

a) Katholieke schoolwerken te Antwerpen ; verslaggever, M. Van der Last ;
b) De schoolkwestie, M. Bellemans ;
c) Inrichting van het middelbaar handelsonderwijs, M. Franck ;
d) Verdediging der kleine burgerij, M. de Meester ;
e) Maatregelen tegen de verspreiding der onzedelijkheid, M. Gillard ;
f) Vorming van mutualiteiten, die hunne leden aansluiten bij de pensioenkas van den Staat ; M. Standaert ;
g) Herinrichting van den bond der jonge wachten ; M. Rollier.

Ten 1 uur, banket.

M. GIELEN,

de achtbare volksvertegenwoordiger van Tongeren, zal op **donderdag, 13 April,** dag der foor, in het lokaal der Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielenstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Kanton Loon. — M. de Volksvertegenwoordiger GIELEN, zal te Borgloon, *op het Stadhuis*, **maandag 10 April**, dag der foor, van 9 ure tot 's middags, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Gemeenteraad van Tongeren

Zitting van 5 April 1899.

Alle leden zijn tegenwoordig.

Het proces-verbaal der vorige zitting alsook dat der naziening van de gemeentekas worden goedgekeurd.

Verscheidene mededeelingen worden aan den raad gedaan. Er wordt gesproken van een ontwerp van buurtspoorweg van Tongeren naar Heers, alsook van de herstellingswerken aan den toren en de O. L. V. kerk uit te voeren.

De raad gaat tot de dagorde over :

1° *Aankoop van eenen stérilisateur.*

De raad, met eenparigheid van stemmen, is van gedachte eenen stérilisateur te koopen. Verleden jaar werden er in de provincie 286 beesten geweigerd. In het slachthuis van Tongeren beliep dit getal tot 16.

De kosten van aankoop van eenen stérilisateur beloopen 4000 franken. Het Gouvernement zal voor 1 3 in de kosten tusschenkomen, de provincie voor 1000 franken, het landbouwcomice voor 750 franken en M. Gielen, de achtbare volksvertegenwoordiger van Tongeren, voor de som van 500 franken.

2° *Witten der scholen enz. Aanbesteding. Proces-verbaal.* — Goedgekeurd.

3° *Technischool.* — *Rekening van 1898.* — Goedgekeurd.

4° *Ontvangst der standrechten op de markten door de agenten Thys en Meesen ; vet vee ; tijdstip van den 5 November 1898 tot den 19 Januari 1899.* — *Schadeloosstelling.*

De raad stemt eene schadeloosstelling aan de agenten Thys en Meesen voor het tijdstip gedurende hetwelk de standrechten niet regelmatig betaald geweest zijn.

5° *Onderwijzeres ad interim.* — *Schadeloosstelling.*

De raad stemt eene schadeloosstelling gelijkvormig de wet.

6° *Herstellingswerken aan de kerk van den H. Joannes-Baptista.* — *Advies.* — *Subsidie.*

Het bestek beloopt fr. 13078-45.

Op voorstel van M. den Burgemeester, stemt de raad eene subsidie van 1000 franken.

7° *Aanvraag der HH. P. Beets en D. Vliers om een stuk gemeentegrond, neffens de pastorij der St-Jansparochie gelegen, te koopen.*

De raad stelt den kooppriis van dien grond vast op 3 franken den vierkanten meter.

8° *Burgerlijke Godshuizen.* — *Proces-verbalen van openbare verpachtingen.* — *Goedkeuring.* — Gunstig advies.

9° *Bureel van Weldadigheid.* — *Gift in geld, dekens en stoffen.* — *Aanneming.* — *Toelating.* — Gunstig advies.

10° *Altijddurende vergunning op het kerkhof. Aanvraag van M. Emile Deckers en van Mejuffrouw Deckers.* — Toegestaan onder de gewone voorwaarden.

M. de BURGEMEESTER geeft lezing van twee voorstellen gedaan door de minderheid van den raad.

Het eerste heeft voor doel aan elk kind, dat te Tongeren zal geboren worden, van af den 1e Januari 1899, uit ouders in deze stad woonachtig, op kosten der gemeentekas, een boekske der spaarkas, van het bedrag van een frank, te schenken.

Het tweede strekt tot het instellen van een examen voor de candidaten tot de plaats van hulp-commissaris van policie.

Na bespreking worden deze beide punten tot eene aanstaande zitting verzonden.

De zitting wordt met gesloten deuren voortgezet.

11° *Bureel van Weldadigheid. Benoeming van een lid in vereuging van M. J. Christiaens, overleden.*

De raad benoemt M. M. Christiaens, bouwkundige.

12° *Plaats van vesarts in het slachthuis en voor het toezicht der markten. Aanvraag van M. Fagard.*

Tot eene aanstaande zitting verzonden.

Davidsonds.

Twee nieuwe en belangrijke boekdeelen zijn weer van de pers gekomen en aan de leden van de pers gekomen en aan de leden van het Davids-Fonds toegezonden.

Het jaarboek voor 1899 maakt ons bekend met den toestand der verschillende afdeelingen, waarvan het hoofdbestuur te Leuven zetelt, onder voorzitterschap van onzen limburgschen afgevaardigden, M. Helleputte. Het Davidsfonds telde in 1898 niet minder dan 5871 leden. De provincie Limburg telt zes afdeelingen met een totaal van 547 leden, verdeeld als volgt : Beeringen 40 ; Bree 18 ; Hasselt 57 ; Peer 80 ; Tongeren 42 ; St-Truiden 110.

Met evenveel belang doorbladeren wij de *Mengelingen*, waar wij overal met bijzondere belangstelling de bladzijden doorlazen voor titel voerende *Acht dagen in Limburg* door Theodoor SEVENS.

Deze aflevering zal bijzonder welkom zijn bij de lezers van het Davidsvonds.

NIEUWS uit de stad en de omstreken

Op den markt van TONGEREN van donderdag waren te koop gesteld : 549 koeien en kalveren, 4 schapen, 161 vette varkens, 1926 magere varkens.

Paardenmarkt te TONGEREN, donderdag 13 APRIL.

Verleden dinsdag, heeft de tongersche bevolking een gul onthaal gedaan aan de leden der « **Toneelvereeniging** » overwinnaars in den grooten vederlandschen tooneelwedstrijd te Gent.

Vele huizen waren bevlagd. Een lange stoet, aan deswelk-n talrijke maatschappijen deel genomen hadden, heeft de straten der stad doorwandeld.

Op het Stadhuis werd den overwinnaars de eerewijn aangeboden.

Eene ontvangst op de Concordia en een aantrekkelijk lyrisch feest, eindigden dien schoonen dag.

CONCORDIA.

Tooneelvereeniging « DE WITTE LELIE »

Morgen zondag, 9 April, *ten 5 ure stipt*, **Gala-vertooning** van het drama « DE ANARCHIST » door Nic. THEELEN, bekroond met den Eersten Prijs in den Internationalen wedstrijd van Gent.

Vrijen toegang voor iedereen.

Voorbehoudene plaatsen : *Een frank.*

Kinderen onder de 13 jaren worden niet toegelaten.

N. B. — De kaart als lid der Concordia is geldig voor eene voorbehoudene plaats, mits afhaling van het nummer den dag der vertooning van 10 uren tot 3 uren 's namiddags.

M. Hubert Muny, kapitein bevelhebber bij het 1ste regiment jagers te paard te Doornik, komt **major** benoemd te worden.

M. Hippolyte Vander Rydt, principale ingenieur bij de staatsspoorwegen, komt **ridder der Leopoldsorde** benoemd te worden.

Maandag heeft in onze stad het **huwelijk** plaats gehad van M. Jérôme Vroonen met Mejuffrouw Maria Swartenbroekx, en dinsdag dat van M. Eduard Vandenrydt met Mej. Louise Delvaux.

Maatschappij « Eigen Huis » te TONGEREN. — *Verslag over den toestand en de werkzaamheden van 1898.*

MIJNHEEREN,

Ik heb de eer u verslag te geven over de werking der maatschappij gedurende het jaar 1898 en over haar geldelijken toestand op het einde van dat jaar.

Gedurende het eerste jaar van haar bestaan stond onze maatschappij 10 geldleeningen toe, — 3 gedurende het tweede jaar en 3 in het laatstverloopen jaar. Vergeleken met het vorig jaar, mogen wij uns dus met een weinig vooruitzaag verheugen.

Van de 18 geldleeningen die op den 31 December laatsleden, door de maatschappij waren toegestaan, zijn er 9 om een huis te bouwen of te vergrooten, 7 om er een te koopen en 2 om een kapitaal terug te geven, waarmede het huis van den geldleener was belast.

In het geheel werd eene som van fr. 27,350 geleend.

Met genoegen geven wij u kennis dat 13 van onze geldleeners eene verzekering op het leven hebben aangegaan.

De geldelijke toestand onzer maatschappij is uitmuntend, wijl het jaar 1898 met een overschot van fr. 306 43 sluit.

Indien gansch dit overschot onder de aandeelhouders werd verdeeld, zou meer dan 8 1/2 ten honderd van het gestort kapitaal kunnen uitgekeerd worden, doch onze standregels laten niet toe meer dan 5 ten honderd dividend te geven. Het overblijvende moet naar de reservekas gaan, zoodat dit jaar eene som van fr. 198.43 in die kas is gestort.

Het is waar dat de uitgaven niet groot zijn geweest, want wij vinden op het artikel « algemeene onkosten » slechts eene som van fr. 60 24, waarvan 50 franken voor deelneming aan de nationale conferentie der werkmanswoningen, in de maand Juli, van het afgeloopen jaar, te Brussel gehouden ; het overige werd besteed aan drukwerk en bureelkosten.

Het is u, Mijnheeren, bekend welke spoedige uitbreiding de maatschappijen, die het aankoopen van werkmanswoningen voor doel hebben, in den laatsten tijd in België verkregen.

Meer dan 10.000 huizen werden in de laatste 5 jaren, door haar tusschenkomst gebouwd of gekocht.

Meer dan 10.000 familiën hebben alzoo een eigen haard bewoonbaar gemaakt.

Men ziet hieruit welken machtigen dijk door deze maatschappijen tegen het socialismus kan opgeworpen worden. De woorden die men zoo dikwijls beeft gehoord : « maak den werkman eigenaar en gij zult hem anti-socialist maken », vinden in haar een uitmuntende toepassing.

DE HUT

VAN

ONKEL TOM

69STE VERVOLG.

En met oogen vol tranen, daar de stem hem bezaf, zag de zwarte man naar den hemel op.

Het vurige van Tom's gevoel, de zachtheid zijner stem en zijne tranen bedaarden het woest opgewonden gemoed der ongelukkige vrouw. Er kwam een nevel van zachtheid voor het flikkerende vuur van hare oogen ; zij zette zich neer, en Tom vorlde hare hand hem omklemmen, toen zij tot hem zegde :

— Heb ik u niet gezegd, dat boose geesten mij volgden ? O, vader Tom, ik kan niet bidden ! Ik wenschte dat ik het kon. Ik heb nooit gebeden sedert mijne kinderen verkocht werden ! Wat gij zegt moet wel zoo zijn, dat weet ik ; maar als ik beproeftde bidden, kan ik alleen haten en vloeken. Ik kan niet bidden !

— Arme ziel, zegde Tom medelijdend. De satan begeert u te hebben, om u te zichten als de tarwe. Ik bid den Heer voor u. O, miss Cassy, keer u naar den lieven Heere Jezus. Hij kwam om te genezen die gebroken van harte zijn, en om alle treurenden te troosten.

Cassy bleef stilstaan, terwijl groote tranen uit hare neergeslagene oogen rolden.

— Miss Cassy, zegde Tom, met zekere aarzeling in zijnen toon, radat hij haar eene poos had aangezien ; als gij maar hier van daan kondt komen, als dat maar mogelijk was, dan zou ik u es Emmeline raden om het te doen, dat is, als gij het zonder bloedschuld doen kunt, anders niet.

Zoudt gij het met ons beproeven, vader Tom ?

— Neen, antwoordde Tom. Er is een tijd geweest dat ik het zou gedaan hebben, maar de Heere heeft mij een werk onder deze arme menschenzielen hier gegeven, en ik zal bij hen blijven en mijn kruis met hen dragen tot aan het einde. Met u is het anders, het is een valstrik voor u, het is meer dan gij wederstaan kunt, en het is beter dat gij gaat, als gij kunt.

— Ik weet geen weg dan door het graf, zegde Cassy. Er is geen beest of vogel, of hij kan ergens schuilplaats vinden, zelfs de slangen en alligators hebben hunne plaatsen om te liggen en stil te zijn ; maar voor ons is er geene plaats. In de diepste moerassen zullen hunne honden ons opjagen en vinden, iedereen en alles is tegen ons, zelfs de beesten zijn tegen ons, waar willen wij dan henengaan ?

Tom zweeg eene poos, eindelijk zegde hij :

— Hij, die Daniel in den leeuwenkuil bewaarde, die de jongelingen in den vurigen oven behield, Hij, die op de zee wandelde en de winden bevat stil te zijn, Hij leeft nog ; en ik heb geloof om te hopen dat Hij u verlossen kan. Beproef het en ik zal met al mijne macht voor u bidden.

Door welke eene vreemde werking van den geest is het dat een denkbeeld lang voorbijgezien en als een cutteloozen steen onder den voet getreden, eensklaps in een nieuw licht schittert, als een dan eerst ontdekte diamant ?

Cassy had dikwijls uren lang over alle mogelijke plannen ter ontsnapping nagedacht en alle als hopeloos en onuitvoerbaar verworpen ; maar op dat oogenblik kwam haar een plan voor den geest, zoo eenvoudig en uitvoerbaar in alle bijzonderheden, dat het haar terstond met hoop en moed vervulde.

— *Vader Tom, ik zal het beproeven, zegde zij* eensklaps.

— Amen ! zegde Tom. De Heer helpe u !

NEGEN-EN-DERTIGSTE HOOFDSTUK.

KRIGSLISTEN.

De kamer van het huis dat Legree bewoonde was, gelijk de meeste andere vleeringen, eenholle donkere kamer, met spinnewebben behangen en met afgekwijnd huisraad beteld. De rijke familie, die het huis in zijne dagen van glans had bewoond, had vele kostbare meubelen aangeschaft, waarvan een gedeelte door haar weder was medegenomen, terwijl het overige in onbewoonde kamers was blijven staan, of op die kamer was weggezet. Aan eenen kant stonden eenige vervaarlijk groote pakkisten, waarin die meubelen waren verzonden. Er was maar een venstertje, dat door de bestofte, ondoorzichtige ruiten slechts een flauw schemerend licht liet vallen op de hooge stoelen en oude tafels, die eens betere dagen hadden gekend. Over het geheel zag het er heer akelig en spookachtig uit ; en zoo spookachtig als die kamer op zich zelve was, ontbrak het niet aan overleveringen om haar voor de bijgeloovige negers nog schrikkelijker te maken. Eenige jaren geleden was eene negerin, die zich Legree's ongenoegen had berokkend, daar verschreidene weken opgesloten. Wat er voorviel, zeggen wij niet ; de negers luisterden er angstig over onder elkander ; maar het was bekend dat het lijk der ongelukkige eens van daar afgedragen en begraven was, en sedert dien tijd zegde men dat men des nachts op die kamer een akelig gerucht hoorde : vloeken en slagen, met een wanhopig gilen en kermen gemengd. Eens toen Legree bij toeval iets van dien aard hoorde, vloog hij geweldig op en zwoer dat de eerste, die weder sprookjes van die kamer vertelde, eene gelegenheid zou hebben om te vernemen wat daar was, want dat hij hem voor eene week daar zou vastketenen. Dit was genoeg om het gebabbel te stuiten, hoewel het geloof aan het vertelde daardoor natuurlijk niet in het minste werd geschokt.

Langzamerhand werd de trap, welke naar de kamer voerde en zelfs het eind gang naar dien trap, door iedereen vermeden, en daar ieder bang was om er van te spreken, werd ook de legende half vergeten. Nu was het Cassy ingevallen, van den bijgeloovigen angst, die bij Legree zoo licht werd opgewekt, tot bevrijding van zich zelve en hare lotgenoote gebruik te maken.

De slaapkamer van Cassy was vlak onder die kamer. Eens liet zij, zonder Legree te raadplegen, op eigen gezag en met tamelijk veel ophef al de meubelen uit die kamer naar eene andere ver daar vandaan brengen. De huisbedienden, die zij daarmede belast had, liepen juist met grooten ijver en drukte heen en weder, toen Legree eens van zijne rijtoertje terugkwam.

— Holla, Cassy, zegde hij, wat is er nu gaande ?

— Niets. Ik heb maar eene andere kamer gekozen, antwoordde Cassy.

— En waarom dat ?

— Omdat het mij zoo beviel.

— En voor den duivel, waarom ?

— Omdat ik gaarne uit en dan slaap.

— En wie hebt u te slapen ?

— Dat zou ik wel kunnen zeggen, als gij het hooren wilt, antwoordde Cassy droogjes.

— Spreek op maar, zegde Legree.

— Och, het is niets. Ik geloof dat het u niet verontrusten zou. Het is maar een gekerm en een gestommel van menschen, die rechten en op de kamer over den grond rollen, den halven nacht lang, van twaalf uur tot aan den morgend.

— Menschen op de kamer, zegde Legree onrustig, maar toch met eenen gedwongen lach. En wie zijn dat dan ?

Cassy sloeg hare scherpe zwarte oogen op en zag Legree aan met eenen blik, die hem door merg en been drong, en zegde :

— Ja, wie zijn dat, Simon ? Ik zou dat wel eens van u willen hooren. Gij weet het niet, zou ik denken ?

Met eenen toornigen vloek deed Legree eenen slag naar haar met zijne karwats ; maar zij schoof op zijde en de deur ingaande, zag zij nog eens om en zegde :

— Als gij maar eens in die kamer wilt gaan slapen, zult gij er alles van weten. Misschien is het best, dat gij het eens beproeft. En daarmede sloot zij de deur en draaide die op het slot.

Legree raasde en vloekte en deurgde de deur open te breken ; maar hij bedacht zich naar het scheen, en ging zeer slecht op zijn gemak naar de huiskamer. Cassy bemerkte dat haar pijl getroffen had, en van dat oogenblik af vermijdde zij niets, om den gemaakten indruk te versterken, betgeen haar met hare schranderheid uitmuntend gelukte.

In een gat in eene der planken van de kamer, waar een kwast uit het hout was gevallen, stak zij den hals eener gebroken flesch zoodanig, dat bij den minsten luchtstroom een allerakeligst huilend geluid daardoor werd voortgebracht, dat wanneer het hard waaide, tot een gillen steeg, hetwelk voor bijgeloovige ooren als het wanhopig gejammer eener menschenziel moest klinken.

Dit geluid werd nu en dan door de bedienden gehoord en deed de herinnering der oude spookverteling in volle kracht herleven. Eene huivering-wekkende akeligheid scheen het geheele huis te vervullen en hoewel niemand een woord daarvan tegen Legree durfde spreken, voelde hij er zich toch door omringd als door de lucht die hij inademde.

Niemand is zoo door en door bijgeloovig als de goddelooze.

Het sluimerend zedelijk gevoel was bij Legree gewekt door zijne woordenwisselingen met Tom, slechts gewekt om weder door de hardnekkige kracht van het kwaad onderdrukt te worden ; maar elk godsdienstig woord, gebed of gezang bracht toch eene onrust in zijn binneste teweeg, die eene vermoedering van bijgeloovige angstvalligheid nalliet.

De invloed, dien Cassy op hem uitoefende, was van een zonderlingen aard. Hij was haar eigenaar, haar tiran, haar beul. Zij, was, en dit wist hij, geheel en al, zonder mogelijkheid van redding of tegenstand, in zijne macht ; en toch bleek het ook hij hem, dat de ruwste man zich niet bestendig onder den invloed van een krachtigen vrouwelijken geest kan bevinden, zonder daardoor aanmerkelijk bedwongen te worden. Toen hij haar pas kocht, was zij, gelijk zij zegde, eene teeder opgebrachte vrouw, en hij had haar zonder eenig bezwaar met voeten getreden. Maar toen de tijd en de wanhoop het vrouwelijk gevoel bij haar verdoofden, en het vuur van woestere hartstochten bij haar ontstamden, was zij in zekere mate zijne meesteres geworden, zoodat hij haar thans beurtelings tiranniseerde en vreesde.

Die invloed was nog sterker en voor hem nog drukkender geworden, sedert vlagen van halve krankzinnigheid al hare woorden en bedrijven iets vreemds geheimzinnigs en akeligs hadden gegeven.

Een paar avonden later zat nu Legree in de oude huiskamer bij een flikkerend houtvuur, dat het vertrek met een afwisselend schijnsel verlichtte. Het was een stormachtige avond, zulk een avond, waarop men in een vervallen oud huis allerlei onbeschrijfelijke geluiden hoort. De vensters klapperden en de linken houden, de wind bulderde en loeide in den schoorsteen, en blies nu en dan den rook en de asch door de kamer, alsof hij een legioen van geesten in zijn gevolg medebracht. Legree had eenige uren lang rekeningen zitten nazien en dagbladen lezen, terwijl Cassy in eenen hoek in het vuur zat te staren. Eindelijk vervoelde hem dit, en toen hij een oud boek op de tafel zag liggen, waarin Cassy in het begin van den avond had zitten lezen, nam hij het op en begon het door te bladeren. Het was eene dier verzamelingen van moord- en spookhistoriën, welke iemand, als hij er eens aan begint, met eene vreemde tooverkracht boeien.

Legree bromde nu en dan verachtelijk bij zich zelven, maar sloeg toch het eene blad na het andere om, tot hij eindelijk het boek met eenen vloek neerzmeet.

— Gij gelooft toch niet aan spoken, niet waar, Cassy ? zegde hij, de tang opnemende om het vuur bij te leggen. Ik dacht wel dat gij te veel verstand hadt om u door geluiden te laten bang maken.

— Het komt er toch niet op aan wat ik geloof, antwoordde Cassy stuursch.

— Toen ik voorheen op zee was, wilden mijne kameraden mij met vertelsleltjes bang maken, hervatte Legree. Maar zij konden mij nooit zoo bret nemen. Ik ben veel te taai voor zulken oudewijvenpraat.

Cassy zat hem in de schaduw van den hoek aan te staren. Zij had dien vreemden glans in hare oogen, die Legree altijd onrustig maakte.

— Die geluiden waren niets dan de ratten en de wind, zegde Legree. Ratten kunnen een duivelsch geweld maken. Ik heb ze dikwijls in het hol van het schip gehoord ; en de wind, och, van den wind kan men zich alles verbeelden.

Cassy wist zeer wel dat Legree onder haren blik onrustig werd en daarom gaf zij geen antwoord, maar bleef hem met dezelfde spookachtige ernstigheid aanstaren.

— Kom aan, spreek op ! zegde Legree. Denkt gij ook zoo niet ?

— Kunnen ratten den trap afkomen en den gang doorstappen, en eene deur opendoen, als gij die gesloten en eenen stoel er tegen gezet hebt, zegde Cassy, en recht naar uw bed komen, en de hand uitsteken, zoo ?

Cassy hield onder het spreken hare glinsterende oogen op Legree gevestigd, en bij staarde haar aan, alsof hij de aschmerrie had, en toen zij zweeg en hare hand, die 't skud was, op de zijne legde, sprong hij met eenen vloek schrikruit.

— Wij ! ! Wat meent gij ? Dat heeft u iemand gedaan ?

— Wel neen, natuurlijk niet, heb ik dat dan